Algemene Beschouwing Programmabegroting 2026

Progressieve Partij

Voorzitter,

De begroting voor 2026 ziet er op het eerste gezicht goed uit: we houden bijna een half miljoen euro over. Maar als we verder vooruitkijken, zien we vanaf 2027 flinke tekorten op ons afkomen – gemiddeld bijna twee miljoen per jaar. En dat is nog zonder nieuw beleid. De ruimte lijkt groter dan ze is. Juist daarom moeten we nú slimme keuzes maken.

Vorig jaar stond onze beschouwing in het teken van solidariteit. Ook dit jaar doen we een oproep aan de raad en het college: laten we beleid maken met oog voor elkaar, voor de wereld om ons heen én voor toekomstige generaties.

Duurzaamheid: versnellen en verbreden

Voor de jongeren van nu en de generaties na ons willen we meer doen voor natuur en klimaat. Biodiversiteit en klimaatverandering vragen om blijvende aandacht en actie. Betaalbaarheid van besparingsmaatregelen en lokale duurzame opwek zijn hierbij erg belangrijk. Mensen met een lagere inkomens moeten ondersteund worden om de energiebesparende maatregelen te kunnen treffen.

We willen dat de gemeente meer doet aan duurzame opwekking. Er liggen plannen en er zijn ontwikkelingen, maar het is niet genoeg om onze doelen te halen. Zelf energie opwekken is geen doel op zich, maar nodig voor de toekomst en om op landelijk en Europees niveau minder afhankelijk te zijn van anderen.

Wij pleiten voor:

- Makkelijkere regels voor duurzame energieprojecten en intensiever overleg met netbeheerder Alliander;
- Investeren in slimme oplossingen zoals buurtbatterijen en lokale energienetten;
- Sneller aan de slag met energiebesparing, vooral bij woningen en gebouwen;
- Eerder starten met plannen voor natuurvriendelijk isoleren en vergunningen;

- Onderzoek doen naar nieuwe betaalbare manieren om huizen te verwarmen, zoals lage temperatuur warmtenetten, en kijken naar nieuwe manieren om dit te financieren.

De gemeente moet hierin ook zelf het goede voorbeeld geven. De voorgenomen verduurzaming van gemeentelijke gebouwen wordt al jaren vooruitgeschoven. Dat willen wij anders zien. Daarom dienen wij mede het amendement in waarbij het college wordt gevraagd om de financiële gevolgen hiervan zo spoedig mogelijk in kaart te brengen. De raad kan vervolgens het benodigde budget ter beschikking stellen. We rekenen erop dat alle fracties de noodzaak hiervan inzien.

Vanuit de Progressieve Partij mogen de noodzakelijke maatregelen extra inzet en budget vragen. De klimaatopgave is te belangrijk.

We hebben in de oordeelvorming voorgesteld om auto's van de gemeente in te zetten als deelauto voor onze inwoners. Zodat mensen die geen eigen auto hebben zich goed kunnen verplaatsen, de parkeerdruk vermindert en het milieu profiteert. Een win-win-win-situatie. Het zou zelfs voor de gemeente een positief effect op de exploitatie van die auto’s kunnen hebben. We zijn blij met de toezegging van de burgemeester dat men het wil onderzoeken. We zien graag de raadsmededeling tegemoet met een uitwerking van dit idee hierover tegemoet.

Wonen: kleiner, sociaal en betaalbaar

Bouwen is voor ons geen doel op zich. Het gaat om wat je bouwt, voor wie, en door wie. Het woningtekort raakt vooral kleine huishoudens en kwetsbare groepen.

Daarom pleiten wij voor:
- Meer sociale huurwoningen;
- Meer kleinere woningen;
- Slimme verdichting en ontwerpen die de grondexploitatie betaalbaar houden;
- Actief grondbeleid en grotere inzet van woningcorporaties.
- Stimuleren van woning splitsingen en/of deling

Bij projecten als Beggelder, ’t Broock, Singel en Dorcas moet dit uitgangspunt leidend zijn.

Sociaal domein: gezondheid, toegang en bestaanszekerheid

Gezondheid is voor ons een centraal thema. Niet alleen vanwege vergrijzing en personeelstekorten, maar omdat we als gemeente invloed kunnen uitoefenen op een gezond en gelukkig leven.

Wij vragen:

- Structurele financiering van preventieactiviteiten, niet afhankelijk van incidentele subsidies;
- Preventie betekent ook: zorgen voor gezonde lucht, waaronder het tegengaan van houtstook;
- Snelle en klantgerichte toegang tot gemeentelijke dienstverlening, fysiek en digitaal;
- Versterking van bestaanszekerheid, met aandacht voor werk, dagbesteding en gezinnen met schoolgaande kinderen.

Grote investeringen: keuzes maken

Er komen grote projecten aan, zoals Schaersvoorde, Triangel, 't Broock en het bedrijventerrein. Dat vraagt om scherpe keuzes.

Wij willen niet bezuinigen op:

- STOMP-acties in mobiliteitsbeleid;
- Aanpassingen Hofstraat;
- Armoedebeleid en bestaanszekerheid;
- Programma Duurzaamheid;
- Verduurzaming gemeentelijke gebouwen.

Maar we zien ook kansen om te besparen:

- Onderhoud wegen: verlengen onderhoudstermijnen kan jaarlijks €400.000 besparen;
- Crossfire: objectieve afweging tussen nieuwbouw en opwaardering huidige kazerne. Potentiële besparing: €170.000 per jaar.

Wat betreft de uitbreiding van het bedrijventerrein: we vinden het belangrijk dat dit financieel verantwoord gebeurt. Het mag niet zo zijn dat onze inwoners uiteindelijk de rekening krijgen gepresenteerd.

Extra inkomsten: rechtvaardig en haalbaar

De wensen die wij en de inwoners van onze gemeente hebben, kosten geld, veel geld. Als gemeente hebben we eigenlijk maar één echte mogelijkheid om de inkomstenkant te beïnvloeden: de OZB. Het is misschien niet populair om te zeggen,

maar we vinden dat die best iets omhoog mag. De OZB is namelijk de meest eerlijke belasting: alleen mensen met substantieel vermogen – dat bovendien vanzelf blijft groeien – dragen bij. Een verhoging van de OZB 10% levert ruim € 500.000 op en kost de gemiddelde huiseigenaar slechts € 2,75 per maand. Van deze inkomsten kunnen we de voorzieningen in onze gemeente in stand houden.

Ook is, bijvoorbeeld, een verhoging van de toeristenbelasting bespreekbaar voor ons.

Voorzitter, de begroting vraagt om keuzes. Wij kiezen voor een duurzame, sociale en toekomstbestendige gemeente. Dat vraagt om durf, visie en samenwerking. Wij pakken de handschoen graag op, met u als raad, het college, de ambtelijke organisatie en onze inwoners.

Dank u wel.